

CANLLAW I ATHRAWON:

Addysgu Dysgwyr Sut i Fynegi Barn

CANOLFAN GENEDLAETHOL
ADDYSG GREFYDDOL CYMRU
NATIONAL CENTRE OF
RELIGIOUS EDUCATION FOR WALES

Canolfan Genedlaethol Addysg
Grefyddol Cymru

PRIFYSGOL
BANGOR
UNIVERSITY

Syniadau Addysgu Cam-wrth-Gam

1 Mynegi eich Barn yn Glir

- **Esboniad:** Mae dysgwyr yn aml yn ysgrifennu'n amwys ("Rwy'n rhyw gytuno..."). Maent angen safbwynt clir.
- **Syniad Gweithgaredd - Fframio Brawddegau:**
 - Rhowch arweiniad i'r dysgwyr:
 - "Rwy'n credu bod ... oherwydd ..."
 - "Mae fy ngwerthoedd yn fy arwain i feddwl ..."
 - "Rwy'n cytuno/anghytuno â'r datganiad oherwydd ..."
 - Canlyniad: Mae'r dysgwyr yn ymarfer dechrau gyda datganiad hyderus a chlr.

2 Darparu Rhesymau a Thystiolaeth

- **Esboniad:** Barn heb esboniad = cyfiawnhad gwan. Gall rhesymau ddod o brofiad personol, egwyddorion moesegol, neu syniadau a astudiwyd yn y dosbarth.
- **Syniad Gweithgaredd - Cadwyn 'Oherwydd / felly ...':**
 - Mae dysgwyr yn ymarfer ehangu eu barn gyda rhesymeg:
 - "Rwy'n credu bod maddeuant yn bwysig oherwydd ei fod yn atal casineb, felly mae'n helpu cymdeithas i fyw'n heddychlon."
 - Anogwch 2-3 rheswm cryf yn hytrach na llawer o resymau gwan.

3 Myfyrio ar Safbwyntiau Crefyddol ac Anghrefyddol

- **Esboniad:** Dylai dysgwyr ddangos eu bod wedi gwrandao ar farn eraill a'u hystyried.
- **Syniad Gweithgaredd - Tasg "Pa Un Sy'n Cyfateb?":**
 - Mae dysgwyr yn ticio pa grefydd/persbectif anghrefyddol sydd nes i'w cred eu hunain.
 - Maen nhw'n egluro: "Mae fy marn yn debyg i'r Dyneiddwyr oherwydd...", neu "Rwy'n anghytuno â syniadau Hindŵaidd am karma oherwydd..."
 - Mae hyn yn eu helpu i gysylltu cred bersonol â'r deunydd astudio.

4

Cyfiawnhau Eich Dewis Yn erbyn Dewisiadau Eraill

- **Esboniad:** Mae gwir gyfiawnhad yn golygu esbonio pam mai eu cred yw'r un sy'n gwneud y mwyaf o synnwyr iddynt, hyd yn oed pan fo safbwyntiau eraill yn bodoli.
- **Syniad Gweithgaredd - Y Dull 'Ond':**
 - Brawddegau model:
 - “Cred rhai Cristnogion mewn bywyd ar ôl marwolaeth, ond rwy'n cael y datganiad gwyddonol yn fwy perswadiol oherwydd...”
 - “Cred Hindŵiaid mewn karma a haileni, ond rwy'n credu mai unwaith ydyn ni'n byw, oherwydd.”
 - Mae hyn yn dangos ymwybyddiaeth o ddewisiadau eraill tra'n cryfhau eu safbwynt eu hunain.

5

Strwythuro'r Cyfiawnhad

- **Esboniad:** Mae angen fformat clir, effeithiol i'r arholwyr.
- **Syniad Gweithgaredd - Strwythur Tair-Ran:**
 1. **Fy nghred** - Dywedwch yn glir.
 2. **Fy rhesymau** - Rhewch 2-3 rheswm wedi eu datblygu gydag “achos” neu “felly” i ehangu.
 3. **Cysylltu â phobl eraill** - Soniwch am o leiaf un agwedd grefyddol ac un agwedd anghrefyddol: cytuno, cytuno'n rhannol, neu'n anghytuno.
- Darparwch ddechrau brawddegau:
 - “Credaf fod... oherwydd...”
 - “Mae hyn yn gysylltiedig â [crefydd/golwg anghrefyddol] gan eu bod hefyd yn dysgu...”
 - “Fodd bynnag, rwy'n ei chael yn anghredadwy oherwydd...”

6

Datblygu Tôn aeddfed

- **Esboniad:** Dylai'r gwerthoedd sy'n cael eu cyfiawnhau fod yn adlewyrchol, nid yn wrthodol o eraill.
- **Syniad Gweithgaredd - Ailysgrifennu Tôn:**
 - Rhoi ymadroddion llym: “Mae pobl grefyddol yn anghywir oherwydd nid oes tystiolaeth.”
 - Mae dysgwyr yn ailysgrifennu i gadw parch:
 - “Rwy'n anghytuno â dysgeidiaeth grefyddol oherwydd bod esboniadau gwyddonol yn fwy perswadiol imi.”
 - Mae hyn yn helpu i adeiladu ysgrifennu cytbwys, sy'n addas i'r arholwr.

Syniadau Addysgu Cam-wrth-Gam

Gweithgareddau Estyn/Her

- **Dichonoldeb Dwy Ochr:** Gofynnwch i'r dysgwyr ysgrifennu o ddau safbwynt gwahanol cyn penderfynu pa un sy'n adlewyrchu eu credoau orau.
- **Ymarfer gwrthddadl:** Ysgrifennwch un rheswm y gallai rhywun anghytuno â hwy ag ef, ac yna ymateb iddo.
- **Efelychiad arholiad:** Darparwch ddatganiad o bapur blaenorol, gofynnwch iddynt ysgrifennu eu barn wedi'i chyfiawnhau mewn un paragraff, ac yna gwerthuso gyda chydymaith am glirdeb, rhesymu, a chyfeiriad at safbwyntiau ehangach.

Athrawon, cofiwch:

- Anogwch ddysgwyr i fynd y tu hwnt i “Credaf hyn oherwydd fy mod i'n gwneud” – gofynnwch bob amser am reswm.
- Anogwch nhw i gysylltu â'r safbwyntiau crefyddol ac anghrefyddol a astudiwyd ganddynt yn gynharach.
- Atgoffwch ddysgwyr: nid yw cyfiawnhad yn ymwneud â bod “yn iawn” ond â dangos myfyrdod rhesymegol.
- Darparwch gefnogaeth gyda dechrau brawddegau nes i fyfyrwyr ennill hyder wrth ysgrifennu'n annibynnol.